Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ай 1921 оной
21-һээ гарана

№ 75 (14492)

1977 оной апрелиин 1, пятница

Сэн 2 мүнгэн.

Минии ТАБАН ЖЭЛ- *минии арга боломжо*

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ—3,5 ЖЭЛДЭ

түрэлхид үхибүүдээ ба- наһанһаань ажалай ам- бүхэриг бэрхэнүү- һүжүүлһэниинь, мүнөө ажабайдалдам ехэ һатай болоо. Би 14 на- мтын ажалда хабаадал- ээ һэм. Илангаяа дай- хүшэр хүндэ жэл- колхоздоо ажалла- б. Хабартаа — тарилга- а — косилкашан боло- лтаа—таряа хурьалгада- лсааб, үбэлдөө — мал- лсааб. Табан жэл соо лай дээрэ загаһашье үзөө һэм. Хаанашье хара ажалай хатууе ам- б.

ю минии ажабайдалда илалта болоо. Манай Сэлэнгын совхоздо нүү- лэй. Совхозой хүтэлбэ- шамаие үүлтэртэ малай ю бүридхэгшэ болгоо

байтарни нэгэ бүлэг ий болоод, тэрэниие даа- һаалишан олдобогүй. хадаа тэдэниие өөрөө а, һаажа эхилээ бэлэйб

болоһон түрүүшын үдэр- болохо бэрхэшээлнүүд олдоо. «Мал харууһал- тиимэ хямда хэрэг бэшэ ай аяма халуундашье. лама хүйтэндэшье, ха- ай хагсуу үдэрнүүдтэ- тай малшан бүхэн ходо- дээрээ, үнеэдээ саг үүлхэ, уһалха, бэлшээ- гэжэ ябадаг ха юм. үүлтэртэ малай фермын байжа бираха гээшэ ентал үнеэдэй һү шэ- дүрбэн сагта бууруу- р харууһалха. тиин тэ- эб үбшэнһөө, бусад аршалжа шадаха гээшэ харюусалгата ажалаа тулада хэды шэнээн шадабари, дүй дүршэл, үдэр бүриин анхарал оролдолго хэрэгтэйб?» — гэжэ бодолгото болоошо һэм.

Тиибэ ябабашье ажалдаа дилдэжэ, уруу дуруу болоожо лбаагүйб. харин бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, урагшаал тэгүүлжэ, сохилсожол гарагша һэм. «Һураһан юумэ һураар татуулхагүй» гэдэгтэл бага наһанһаа хойшо ажалда башарһамни баһашье туһатай байгаа.

Би түрүү һаалишадай тоодо тиимэшье бэлээр ороогүй хүм. Хүдэлжэ эхилһэн түрүүшынгээ жэлэй эсэстэ үнеэн бүриһөө 1730 литр һаахадаа шамарлаа, голхороо һэм. Хойто жэлынь үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааһан байнаб.

1964 ондо гурбан мянгатанай шата дабажа, ажалайнгаа амта танихадаа, сэдьхэл дүүрэн ябадаг болооб.

Би энэ бэшэгээ республикынгаа залуу нүхэдтэ зорюулнаб. Тиихэдээ сэхыень хэлэхэ байнаб Хүдөө ажахыда хүдэлдэг хүнүүдэй дундаһаа һаалишанайл хүдэлмэри түбэгтэйшэг шэнги һанагдадаг. Жэлэй дүрбэн сагта һаалишанһаа эртэ бодожо. үүрэй хираанаар урилдажа, ажалдаа гарадаг хүн, хай. үсөөн хадаа. Хорёод үнеэдэй хүхэнүүдые үдэртөө гурба дахин шобторхо гээшэ амар бэшэ юм. Тэрэ саанаа үнеэдэйнгээ тэжээл буйлуулха. бар хүсөөрөө тэрэниие шэрэжэ, малдаа хубаарилжа үгэхэ хэрэгтэй. Малай аргал шэбхэ арилгаха гэжэ байха. Эдэ бүгэдэһөө зарим залуушуул зүрхэ алдадаг. Һаалишан болохо гэхэдэ «Байг даа, саш!» гэдэг.

Теэд минии һанахада, һаалишанай ажал хүндэшье һаа, арюун һайхан ажал. Би 15 жэлээ энэ ажал даажа ябахадаа шаналжа үзөөгүйб. Саашань хэлэхэдэ. һаалишанай ажал гээшэ ехэ хүндэтэй, гүрэн түрын удхатай, хүн бүхэн шинии хэжэ ябаа ажалые тоодог. сагаан эдеэгээр хооллодог гэжэ ойлгохоор. Тиихэдэ манай парти, гүрэн юрын хүнүүдэй үнэн сэхэ ажалые ямар дээрэ үргэнэ, хүндэлнэ гээшэб! Би һаалишанаар хүдэлжэ ябахадаа «Хүндэлэлэй Тэмдэг», «Октябриин Революциин» орденуудаар шагнагдаһан, Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ, ВДНХ-гай алтан, мүнгэн медальнуудта хүртөөб. Хүндэлэлэй грамота, дипломууд олон абтаа юм аабдаа. «Республикын габьяата малшан» гэһэн нэрэ зэргэ намда олгогдоо. Эхэ оронойнгоо ниислэл хото — Москва ошожо, выставкэ хаража ерээ һэм. Олониитыншье ажалда хабаадахые оролдоноб. КПСС-эй обкомой. Сэлэнгын райкомой, профсоюзай обкомой гэшүүн, Сэлэндүүмэ тосхоной Соведэй депутат болоожо, иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэниинь харюулха гэжэ оролдоноб.

Наймадахи табан жэлэй эсэстэ, 1971 ондо үнеэн бүриһөө 5000 литр һү һаажа, һанаһандаа хүрэбэшье, бии байгаа арга боломжонуудаа дууһан хэрэглэжэ үшөө шадаагүй байһанаа мэдэрдэг байгааб.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада түйлаһанаараа һанаагаа амарангүй шэнэ түйлалтын түлөө тэмсэжэ, табан жэлэй туршада һү һааха даабарла гурбан жэл наймаһара соо дүүргээ һэм. 1976 ондо үнеэн бүриһөө 5830 килограмм һү абажа. һайн үрэ дүн түйлаһан байнаб.

«Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ой тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые бүхы совет хүнүүд, тэрэ тоодо бидэнэр. малшад, политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтан абаад. гүнзэгы удхатай энэ документтэй ехэ анхаралтайгаар танилсанхайбди. Тиигэхэ зуураа, үнгэрһэн 60 жэлэй турша соо совет ороной экономико ба соёл гэгээрэлые хүгжөөхэ талаар түйлагдаһан асари ехэ илалтануудаар хүн бүхэн омогорхоно, баясана. Бидэнэр, малшад, Агуу Октябриин алдарта ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха эрмэлзэлтэйбди. Мүнөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, арбадахи **табан жэлэй туршада һү һааха хубиингаа түсэб 3,5 жэл соо дүүргэхээр** шиидээд, һү һааляа дээшэлүүлхын түлөө эдэ үдэрнүүдтэ тэмсэжэ байнаб.

Хайшан гэжэ, ямар арга хэрэглэжэ, табан жэлэй туршада һү һааха даабаряа гурбан жэл табаһара соо дүүргэхэ байнат? — гэжэ зариман һонирходог.

Зоотехнигэй захяа заабаринуудые жэншэдгүй дүүргэжэ, мүн мал харууһалха талаар олоһон дүй дүршэлөө дүүрэн хэрэглэн элдэб зүйлэй бүдүүн, шэмэтэ тэжээлые холижо, буйлуулжа шадаад, үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлээд, саг сагтань уһалаад, үдэрэй игаабари дулаанда сэбэр агаарта ябуулаад байхада, һүн абтахал байха Мүн малай байра болон үнеэдые сэбэрлэхэ гуримые нарин нягтаар сахигшаб. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ. оролдожол ажаллаха хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо һолоомо хэршээд, тэрэнээ бутаруулаад, талха таряанай зүйлтэй хамтаруулан, халуун уһанда эһээнэбди. Тиигэжэ үнеэн бүридэ үдэрэй 20 килограмм силос, 50 килограмм гидролиз, хоёр килограмм концентрат, хоёр килограмм сенаж, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 500 грамм талха буйлуулан үгтэнэ. Үнеэдэймнай эгээл хэрэгтэй тэжээл үбһэн юм. Үнеэдээ булеэтхэгдэһэн уһаар уһалнабди. Үдэрэй часһаа гурбан час болотор үнеэдээ сэбэр агаарта ябуулдаг байнабди.

Манай фермэдэ һаалишадай хүнэр хүндэ ажал хүнгэдхэгдөөгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, үнеэдээ гараараа һаанабди, тэжээл буйлуулха, бар хүсөөрөө тэрэниие шэрэжэ, малдаа хубаарилжа үгэнэбди. гансал аргал, шэбхэ арилгаха ажал оньһожоруулагдаһан тоотой. Манай совхозой хүтэлбэрилэгшэд фермэдэмнай оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, тэрэниие һайнаар хүдэлгэхэ асуудалда анхаралаа хандуулнагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб.

Саашань хоёр үгэ нэмэжэ хэлэхэдэ нимэ. Үнеэдые шэргэхэгүй булагтал адли болгохо гээшэ орёо бэрхэ ажал ааб даа Илангаяа үнеэдээ саг соонь үрэжүүлхэ, зүбөөр шэргээхэ, тугаллаха болоһон, һая тугаллаһан үнеэдээ наринаар эдеэлүүлхэ, харууһалха гэжэ оролдогшоб. Түрүүшынхеэ тугаллаха гунжадые зүбөөр эдеэлүүлхэ, дадхаан һааха гээшэ мүн лэ зүйтэй байха.

Түрүүшынхиеэ тугаллаһан, һая тугаллаһан үнеэдэй һүеэ хэр зэргээр табидагыень харалсажа, үдэртөө оло дахин һааха ушар гарадаг. Тугаллаһанай һүүлээр 20—25 хоногой туршада үнеэдээ заабол үрэжүүлдэгби. Энэл ушарта үнеэн бүриһөө ехэ һүн һаагдаха бшуу даа.

Шэргээгдэхэ, тугаллахаа дүтэлһэн үнеэдтэ талханай зүйл багаар үгэхэ, гол түлэб үбһөөр эдеэлүүлхэ гэхэ мэтэ гуримые наринаар баримталдаг байнаб.

Манай фермэдэ ажал хэрэгээрээ алдаршаһан түрүү һаалишад олон юм. Тэдэнэр барандаа мүрысэжэ ажалладаг. Би Мария Эрдынеевна Нимаеватай мүрысэнэб. Тиихэдэ һаалишанаар һаяхан ороһон Татьяна Данзанжаповае мэргэжэлдээ һургаха, хүмүүжүүлхэ зорилготойб.

Түйлаһан үрэ дүнгөөрөө һанаагаа амархагүй, үшөө һайнзаар хүдэлжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө оролдожо, Агуувхэ Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ, 1977 ондо һү һааха түсэбөө июлиин эхеэр дүүргэхэ хүсэлэнтэйб.

Н. ТАДВАШКИНА,
Сэлэнгын совхозой үүлтэртэ малай Вершинскэ фермын һаалишан, Социалис Ажалай Герой.

Сандыковна Гармаева Ахын аймагай «Комму- хозой Балагтын һү һаалиин фермэдэ һаалиша- дэг юм. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ йлаһананнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ор- э шагнагданхай. Агуухэ Октябриин 60 жэлэй ыс нэрэтэй түрэтэйгөөр уттахын тү- хэ тухайдаа тэрэ мэдүүлхэдээ, даажа 16 хайнаг үнеэн бүриһөө 1200 килограмм ртай тоһолиг һү һааха, үнеэн бүриһөө тугал тябрь болотор 110 килограмм шэгнүүртэйгээр һааха социалис уялгануудые абанхай.
ДЭЭРЭ: С. С. Гармаева.
Б. БАЛЬЖИНИМАЕВАЙ фото.

АПРЕЛИИН 16-да—КОММУНИС СУББОТНИК

БУЛТАДАА ХАБААДАХА

Ажалай ехэ һайндэр — апрелиин 16-най коммунис субботнигто хэзээ хэзээнэйхиһээ габшагайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ гэһэн москвагайхидай үүсхэлые манай колхозой гэшүүд халуунаар дэмжэнэ. Тиимэһээ һаяхан колхозой правлениин, парткомой хамтын заседани дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, субботнигые үнгэргэхэ тусхай штаб эмхидхэгдээ.

Энэ үдэр колхозой гэшүүд үбгэн залуугүй булта хээрэ гаража хүдэлхэ, гол түлэб сабшалан, таряалан хорёолхо. посхоод барихa, хээрэ хэбтэһэн һолоомо суглуулжа, гүүртэ, отарануудта зөөхэ байна. Энэ хүдэлмэридэ колесно 20 трактор, ашаанай автомашинанууд табигдаха. Малшад, һаалишад, хонишод өөһэд өөһэдын отара, фермэнүүдтээ ажаллаха байна.

Субботнигой үдэр колхоз дотор 350 хүн хүдэлжэ, хамта дээрээ 1500 түхэригэй ажал хэхэ, эндэ олоһон салин хүлһээ бүхыдэнь табан жэлэй жасада оруулха юм.

И. ХОХЛОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой парткомой секретарь.

ЗОРИЛГОО БЭЕЛҮҮЛХЭ

Манай Онохойн модоной комбинат халаачай гуримаар ажалладаг юм.

Дүн хамта 2200 хүн коммунис субботнигто хабаадалсаха юм. Эдэнэрэй 856-ниинь мартын 20-до хүдэлжэ, 4100 түхэригэй мүнгэн зөөри табан жэлэй жасада оруулба. Гадна 53,4 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа, 161 мянган шпала тайрагдаа, 201 дүрбэлжэн метр үүдэнэй можонууд бүтээгдээ, 711 кубометр хюрөөдэгдэмэл материал үйлэдбэрилэгдөө.

Энээнэй хажуугаар үшөө 20,6 мянган түхэригэй продукци гаргагдаха. Онсолходо, 89 мянган шпала тайрагдаха, 2250 кубометр модон таллуулагдаха, 1750 кубометр модон шэрэгдэхэ, 189 кубометр хюрөөдэгдэмэл материал үйлэдбэрилэгдэхэ байна Тиигэжэ табан жэлэй жасада дүн хамта 7,8 мянган түхэригэй мүнгэн оруулагдахаар хараалагдаба. Һанаһанаа заабол бэелүүлхэ эрмэлзэлтэйгээр Онохойн модошод мүнөө ажаллажа байнхай.

Ц. ЦЫБАНОВ,
комбинадай парткомой секретариин орлогшо.
Загарайн аймаг.

ҮНДЭР УЯЛГА

Зүүн Сибиирин түмэр замай Улаан-Үдын отделенич предприятинүүдай коллективүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 107 жэлэй, Агуувхэ Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигой үдэрые үндэр бүтээсэтэ ажалаар тэмдэглэхые бэлдэжэ байна.

Түмэр замайнгаа үзелые шэнэлэн заһабарилха талаар тус станцида ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Тиимэһээ 100 гаран хүдэлмэришэд түмэр харгынуудые татаха, станциин досоо, газаахине болбосон түхэлтэй болгохо ажалда хабаадалсаха. Вагонуудые мулталангүй электро-гагнуури хэхэ арга олгохын тулада шэнэ релейнэ лини татаха гэжэ шиидэнхэй Заһабарилагшад энэ үдэр 5 вагон заһабарилха, ашаа тээгшэд даабариһаа гадуур 18 вагон контейнернэ талмай дээрэ бэлэн болгохоор түсэблэнхэй байна. Түмэр замай Наушки станциин коллектив табан жэлэй жасада 1500 түхэриг оруулха гэжэ шиидээ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ҺУРАГШАД БЭЛДЭНЭ

Хэрэн һууринай эмхи зургаанууд апрелиин 16-да соносхогдоһон «Улаан субботнигые» һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхөөр түхеэржэ байнхай.

Энэ үдэр харгы заһабарилгын 2215-дахи управлениин партийна организациин секретарь Д. И. Пермяковой хүтэлбэри доро хүдэлжэ, 300 түхэригһөө бага бэшэ ажал хэхээр хараална. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд субботнигто хабаадалсажа, магазин, столовын газаа, дотоогуурхиие сэбэрлэхэ, сагаадаха юм.

Горхоной дунда һургуулиин багшанар, һурагшад энэ субботнигто баһал бэлдэжэ эхилэнхэй. 9-дэхи, 10-дахи классай шабинар багшанартаяа ойдо гаража, түлеэ бэлдэхэнь. Наймадахи хоёр классай һурагшад Могой-Горхоной һү һаалиин фермэдэ ошожо хүдэлхэ, бүхы пионернүүд саарһанай, түмэрэй хаядаһа суглуулжа, Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто хабаадалсахаар бэеэ зэһэнхэй.

В.ТУЛАЕВ.
Түнхэн.

ЭМХИТЭЙГЭЭР, ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙГААР

республикын ажа- нүүдтэ Бүхэ- мунис субботниг- тэйгээр хабаада- лэй хүдэлмэри инэй. Москва хо- предприятинүү- дай үүсхэл дэм- ад оронойхүдэл- таряашад. алба бултадаа Влади- Ленинэй түрэ- дахи ойн, Агуувхэ социалис рево- -дахи ойн хүндэ- коммунис ажалай айндэрые эгээл үн- тэй ажалаар уг- жонхой. Бүхэ- мунис субботник республиканска аахан үнгэрһэн заседани дээрэ Прибайкалиин, аймагуудта, ло- он заһабарилгын ботнигто бэлэд- тухай тоосоон Республикын Москвагай дэй үүсхэл инэй нэрэмжэ- депогой. ни- комбинадай, поездын ажал- байна, — гээд Улаан-Үдэдэ субботник үнгэргэлгын штабай начальник нүхэр **Л. П. Табалаев** хөөрэбэ. Олонхи завод, фабриканууд дээрэ субботнигто бэлэдхэлэй түсэб, хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа, ажалшадай суглаанууд, митингнүүд дээрэ энэ үдэртэ эгээл үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхэ гэһэн үндэр социалис уялганууд абтаа. Бригаданууд, халаанууд, цехүүд энэ үдэртэ алмагдаһан түүхэй эдһээ продукци гаргаха. Энэ олониитын шухала хэрэгтэ локомотив-вагон заһабарилгын завод үльгэр жэшээ харуулна. Энэ үдэр олон тоото инженернүүд, техникүүд станок дээрэ хүдэлхэ, пенсидэ гараһан хүндэтэ хүдэлмэришэдтэ энэ һайндэрые урдань хүдэлдэг ажал дээрээ угтаха арга боломжонуудые олгохо байна. Заводойхид энэ үдэр гансал эрхим шанартай продукци үгэхөөр хараалнад, 320 мянган түхэригэй ажал хэгдэхэ, арбадахи табан жэлэй жасада 18 мянган түхэриг оруулагдаха юм.

Локомотивна депогой машинистнэр 200-һаа үлүү «шанарай рейснүүдые» үнгэргэхэ, 4 электровоз, 3 двигатель заһабарилха гэхэ мэтэ олон янзын шухала ажал хүдэлмэри хэхээр хараална. Кировэй нэрэмжэтэ заводойхид 6.6 тонно амһарта, авиазаводой хүдэлмэришэд алмаһан эд материалаар 250 угаадаг машинануудые бүтээн гаргаха, городой олон тоото жолоошод мянгаад тонно ашаа шэрэхээр түсэблэнхэй. Бүхыдөө Улаан-Үдэдэмнай 120 гаран мянган хүн субботнигто хабаадаха, тэдэнэй далаад гаран мянган хүниинь түрэл городоо ариг сэбэр. болбосон түхэлтэй болгохо ажалда хабаадаха юм. Энэ ажалай һайндэртэ 2 миллионһоо үлүү түхэриг сэнтэй продукци гаргагдаха байна. Иимэ ехэ ажал хүдэлмэри эрхилхын тула нилээд үргэн эмхидхэлэй, ойлгууламжалын хүдэлмэри Улаан-Үдын ажалай коллективүүдтэ ябуулагдажа байна. Субботнигто хабаадагша бүхэндэ түсхай ажал олгожо, тэдэнэй сэдьхэлээ ханахаар, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхыень оролдохобди, — гээд нүхэр Л. П. Табалаев мэдүүлээ.

— Манай аймагай ой модоной хүдэлмэришэд ажалай энэ һайндэртэ бэлдэһээр үниинэй, апрелиин 16-най үдэр забһаргүйгөөр үргэлжэлхэ үйлэдбэриинхид өөрынгөө субботник сагһаа урид үнгэргэнэ. Таловка һууриндахи барилгын түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээдэг заводойхид, Сэлэнгын ой модо буулгадаг баазынхид бэлэдхэлээ урагшатай һайнаар эхилээ гээд партиин Прибайкалиин райкомой секретарь **И. А. Черепанов** мэдүүлбэ. — Аймагай 16 мянган шахуу хүн зон энэ үдэр ажалдаа гараха, тэдэнэр 77 мянган түхэригэй ажал бүтээжэ, 23 мянган түхэриг табан жэлэй жасада оруулха гэжэ тоологдонхой. Аймагай түбэй алба хаагшад совхоздо туһалжа, бэлшээри, таряанай талмай хорёолхо, үтэгжүүлгэ шэрэхэ, сабшалан сэбэрлэхэ ажалда туһалха. Олон хүн зон Мостовко, Нестеровэ нютагуудта баригдажа байгаа мал шахалгын комплекснууд дээрэ, загаһа үсхэбэрилгын заводто хүдэлхэнь.

Улаан-Үдын аймагай 21 мянган хүн субботнигто хабаадажа, хоёр зуугаад гаран мянган түхэригэй ажал бүтээхэ юм. 22 тонно кондитерскэ зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэхэ, гүрэндэ 650 центнер һүн. 170 центнер мяхан, 270 мянган үндэгэн тушаагдаха. Энэ үдэр техникэ, уһалууриин һубагууд заһагдаха, һургааг бэлдэгдэхэ, харгылабхын үрэһэн илгагдан сэбэрлэгдэхэ, үтэжүүлгэ шэрэгдэхэ юм. Субботнигто хабаадагшад 35 мянган түхэриг арадай ажахын һалбарида оруулха. Аймагай «Авангард» колхозой һаалиин фермын малшад ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, эрхим шанартай һү һаажа тушааха, хорёо соогоо, сабшалан дээрэ сэбэрлэхэ гэжэ зорилго тодорхойлоо. «Сельхозтехникын» Гарбагатайн отделениин Геннадий Ивановой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада шэнэ детальнуудые түсэбһөө 700 түхэригөөр үлүү гаргаха гэһэн уялга абаа, тиихэдэ ажалай бүтээсые 130 процентээр дээшэлүүлхэнь. Энэ тоо, баримтануудые өөрынгөө тоосоон соо партиин Улаан-Үдын райкомой секретарь **Г. П. Новолодский** дурдаба.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүтэлбэрилэгшэд участок, бригада бүхэн ямар ажал хэхэб, хэн юу хэхэб гэжэ тон тодорхойгоор элирүүлһэн байна,— гээд заводой парткомой секретарь **В. А. Уланов** мэдээсэбэ.

Штабай заседани дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, Бүхэсоюзна коммунис субботник манай республикада үнгэргэхэ штабай начальник **К. М. Продайвода** үгэ хэлэбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ, А. А. ГРОМЫКО США-гай ГҮРЭНЭЙ СЕКРЕТАРЬ С. ВЭНСТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь С. Вэнстэй мартын 30-да Кремль соо хөөрэлдэбэ.

СССР болон США-гай хоорондохи харилсаанда хабаатай үргэн олон асуудалнуудые, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудые хаража үзэһэн совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн хэдэн асуудалнуудаар, нэн түрүүн стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай шэнэ хэлсээ баталха асуудалнуудаар хоёр тала һанамжачуудаа хэлсэжэ үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ тогтоогдобо.

Совет талаһаа — СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Г. М. Корниенко; американ талаһаа — США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд М. Тун, буу зэбсэгүүдые хуряаха ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хинаха агентствын директор П. Уорнке, США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Ф. Хабиб хөөрэлдөөндэ хабладалсаһан байна.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЗАМБИИН ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИБА

ЛУСАКА. (ТАСС). Совет-замбиин документнүүдтэ мартын 29-дэ эндэ гар табигдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Национальна бэеэ дааһан байдалай нэгэдэмэл партиин (ЮНИП) Түрүүлэгшэ, Замбиин президент К. Каунда Совет-Замбиин хамтын мэдүүлгэдэ гар табиба.

1977—1978 онуудта СССР-эй ба Замбиин Республикын хоорондо соёлой ба эрдэм наукын харилсаа холбооной программада мүн лэ гараа табиһан байна. Совет правительствын даалгабаряар — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев; Замбиин правительствын даалгабаряар гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Мвале гэгшэд тэрээндэ гар табяа.

ЮНИП-эй Генеральна секретарь Г. Зулу, Республикын Премьер-Министр Э. Муденда. ЮНИП-эй ЦК-гай гэшүүд, министрнүүд, Н В. Подгорнытой хамта ябаһан совет тусхай тушаалтад документнүүдтэ гар табилгын үедэ байлсаба.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ МОЗАМБИГТА

МАПУТУ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Мозамбигай Арадай Республикын Президент Самора Моизес Машелэй уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр мартын 29-дэ эндэ ерэбэ.

С. Машел, республикын вице-президент Марселину Душ Сантуш, гадаадын хэрэгүүдэй министр Жоаким Чиссано, ФРЕЛИМО-гой Саг үргэлжын политическэ комитедэй ба ЦК-гай гэшүүд, министрнүүд, республикын ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд СССР-эй ба НРМ-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэропорт дээрэ Н. В. Подгорный болон тэрээнтэй хамта ябаһан тусхай тушаалтадые угтаба. СССР-һээ НРМ-дэ байдаг элшэн сайд П. Н. Евсюков угтагшадай дунда байлсаа. Н. В. Подгорный, С. Машел хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, сэрэгшэдтэй мэндэшэлэлдэбэ. Нацинуудай салют үгтэһэн, Советскэ Союзай ба Мозамбигай Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Мозамбигай ниислэл хотын хэдэн арбаад мянган хүн зон үйлсэнүүдтэ, талмайнуудта гаража, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые халуунаар амаршалба.

СОВЕТ-МОЗАМБИГАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

МАПУТУ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ, Мозамбигай Арадай Республикын Президент Самора Моизес Машелэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд мартын 29-дэ эндэ эхилбэ.

Үнэн зүрхэнэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ оронуудайнгаа дотоодын болон гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудаар мэдээсэлнүүдые хэлэн абалсаһан байгаа.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ баталагдан абтаһан арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые, эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаанай түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын ажал ябуулганууд тухай Н. В. Подгорный хөөрэбэ.

Колониализмын хойшолонгуудые усадхахын, Мозамбигта социально-экономическа һайн хубилалтануудые хэхын түлөө мозамбик арадай тэмсэл тухай С. Машел мэдээсээ. Иимэ тэмсэл хэхын тула хүдэлмэришэн болон таряашанай манлайта парти— Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын (ФРЕЛИМО) эмхидхэгдэн байгуулагдалга шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Хоёр талын харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Совет болон Мозамбигай тусхай тушаалтад хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаба.

Совет болон Мозамбигай хөөрэлдөөнүүд энэ үдэр үргэлжэлүүлэгдээ.

Совет-мозамбигай партинууд хоорондын, гүрэнүүд хоорондын харилсаанай үргэн олон асуудалнуудые хоёр тала хаража үзэһэн байгаа. Мозамбигай партийно-гүрэнэй делегациин 1976 оной май һарада Советскэ Союзда ерээд байха үедэ түйлатдаһан үгэеэ ойлголсолгонуудай үндэһөөр хоёр ороной хани харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мүн лэ хэлсээ.

Хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной, үгэсэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ юм

* * *

Н. В. Подгорный болон тэрээнтэй хамта ябаһан тусхай тушаалтад Мозамбигай национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлэй геройнуудта бодхоогдоһон хүшөөтэй дэргэдэ венок табиба. Мозамбигай Арадай Республикын бэеэ дааһан байдалгай болоһоор түрүүшын жэлэй ойн үдэр тэрэ Мапутудахи Геройнуудай талмай дээрэ бодхоогдоо һэн.

Талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, СССР-эй ба НРМ-эй Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байгаа.

ФРЕЛИМО-гой Саг үргэлжын политическэ комитедэй ЦК-гай гэшүүн, хүгжэлтын ба экономическа түсэблэлгын министр М. Душ Сантуш венок табилгын үедэ байлсаба.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОНДО

МАПУТУ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын хүндэлэлдэ Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын (ФРЕЛИМО) ЦК-гай Түрүүлэгшэ, Мозамбигай Арадай Республикын Президент Самора Моизес Машел обед эмхидхэбэ.

Совет болон Мозамбигай тусхай тушаалтад тэрээндэ хабаадаа.

С. Машел, Н. В. Подгорный обедэй үедэ үгэнүүдые хэлэбэ.

Нүхэд С. Машелэй, Н. В. Подгорнын хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Обед халуун, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

* * *

Н. В. Подгорный, С. Машел совет болон Мозамбигай бусад тусхай тушаалтад Мозамбигай ниислэл Мапуту хото соогуур ябажа хараба. Эдэнэр порт болон хотын индустриальна районуудай нэгэн — Иньагайода хүрэбэ. Соведүүдэй оронһоо ерэһэн айлшадые ниислэл хотын хэдэн арбаад мянган хүн үнэн зүрхэнһөө, хүндэтэй халуунаар амаршалһан байгаа.

Мартын 29-нэй дэшэ нүхэр Н. В. Подгорный, С. Машел мозамбик арадай хүгжэмэй ба хатараан концерт хараба.

X ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

САГААН ЭДЕЭН ЭЛБЭГЖЭНЭЛ

Сагаан эдеэ хүсэд hайнаар хэрэглэхэ тушаа РСФСР дотор соносхогдоhон конкурсын дүн hаяхан гаргагдаа. 1976 оной дүрбэдэхи кварталда, мүн бүхы 1976 ондо энэ талаар ойлгууламжын болон эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулhанай эсэстэ hүнэй промышленностиин олохон нэгэдэлнүүд, предприятинууд шалгарhан байна. Эндэ хабаадаhан 27 үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, 33 предприятиин дундаhаа манай Буряадай hүнэй үйлэдбэриин нэгэдэл конкурсдо эрхимлэжэ, хоёрдохи мүнгэн шанда — 2000 түхэригтэ хүртөө. Иимэ мэдээсэл үсэглэлдэр нүхэр И. Д. Дамбуевай статья толилхоёо байтарнай абтаhан байна.

Хүн зоной эдеэ хоолой шухала зүйл — сагаан эдеэнэй продуктнуудые улам ехээр буйлуулан гаргадаг болохо, шанарыень бүри hайжаруулха гээшэ hүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй гол зорилгонь болоно.

Тиимэhээ үнгэрэгшэ табан жэлдэ, мүн энэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдтэшье Буряадай hүнэй промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэриин хэмжээн нилээд ехэ болоо, гаргадаг продукциинь шанар зарим тэды hайжараа, мүн предприятинууд техническэ талаараа hайса зэбсэгжээ, тэрэнhээ уламжалан, ажалайнь бүтээсэ дээшэлээ.

Жэшээнь, мүнөө манай нэгэдэлэй предприятинууд жэлдээ дунда зэргээр 57—58 мянган тонно сэбэр hү, 3,7—3,8 мянган тонно тоhо, 1,2—1,3 мянган тонно сыр, 7—8 мянган тонно сүсэгыень абаhан hүнэй продуктнуудые буйлуулан гаргажа, хото, хүдөө нютагуудай хүн зондо худалдана. Мүн сэбэр hүнэй орондо тугалда уулгахаар 250—280 тонно хуурай hүн тэжээл гаргана.

Илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор hүнэй промышленностиин үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн колхоз, совхозуудhаа ороhон hү hайнаар буйлуулжа, олон янзын, урдань байгаагүй шэнэ продуктнуудые гаргадаг, машиндагдаhан hүнэй шүүhэ, тоhо, зөөхэйн иилэгэдэhэ гэхэ мэтые гүйсэд хэрэглэдэг болоhоной ашаар, бүхы дээрээ гаргадаг продукцимнай хэмжээн ехэ болоо. Энээнтэй хамта hүнэй заводуудта, комбинадуудта ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

Тиигэжэ үнгэрhэн табан жэл соо буйлуулагдаhан сагаан эдеэнэй продуктнуудай өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаhанhаа 956 мянган түхэригөөр хямдаруулагдаа. Ондоогоор хэлэбэл, предприятинуудай ашаг олзонь 28,2 процентhээ 43 процент хүрэтэрөө ехэ болоо бшуу.

Партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, мүн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые hайшаан угтажа, манай hүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлдэ баhал муу бэшээр хүдэлжэ байна.

Урдаа табиhан ехэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула предприяти, цехүүд, бригаданууд нэн түрүүн үйлэдбэриингөө доторой арга боломжые гүйсэд хэрэглэхэ, үшөө ашаглагдаагүй нөөсэнүүдые элирүүлхэ гэжэ оролдоно. Энээнэй ашаар ажахынуудhаа ороhон hүнэй килограмм, центнер бүхэнhөөнь шадаал hаа ехэ продукци буйлуулан гаргаха, сагаан эдеэнэй граммшье зүйлыень гээхэгүй, бүхы продукциингаа шанарые hайн болгохо гэжэ оролдоно.

Хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ манай промышленностиин бүхы предприятинууд эдэбхитэйгээр оролсонхой. Ажалдаа коммунис ёhоор хандаха гэhэн хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ юм. Мүнөө hүнэй промышленностиин 551 үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ коммунис ажалай ударник, 15 бригада, 14 цехтэ коммунис ажалай коллектив гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Зэдын аймагай Петропавловкын тоhоной завод бүхы коллективээрээ тиимэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Ажахынуудhаа ороhон hүнhөө шадахадаал олон янзын продукци буйлуулха, нэгэшье хоролтодо оруулхагүй, сагаан эдеэнэй шанар hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. 1976 ондо hүнэй тонно бүхэнhөө урданайхида орходоо 7 шахуу түхэригөөр ехэ продукци гаргагдаа гэхэ гү, али хамта 841 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци үйлэдбэрилөө.

Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаhан, түсэб, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэhэн түрүү бригадануудые, үйлэдбэридэ эрхимлэгшэдые, шэнэ юумэ үүсхэгшэдые тоолохо болоо hаа олон. Тусхайлбал, Нарhатын тоhоной заводой сыр хэдэг бригадынхидые (бригадирынь А. И. Григ), Мухар-Шэбэрэй тоhо-сыр гаргадаг заводой В. А. Воробьевагай, Улаан-Үдын hүнэй комбинадай Л. И. Рыбаковой бригадануудые онсолон тэмдэглэхээр.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада предприятинуудта шэнэ барилга ехээр хэжэ, мүн хуушан байрануудые шэнэдхэжэ, үргэдхэжэ, досоохи хуушарhан үниинэй түхеэрэлгэнүүдыень шэнэнүүдээр hэлгэhэнэй ашаар арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэшье, мүнөөшье hайн үрэ дүн туйлагдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Улаан-Үдын hүнэй комбинадта урзанда сэбэр hүнэй орондо тугалнуудта эдюулхэ хуурай hүн тэжээл буйлуулан гаргаха цех баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа hэн. Тэрэнэй ашаар гансахан нёдондо Улаан-Үдын аймагай ажахынуудай тугалнуудта эдюулхээр 260 тонно тиимэ хуурай hүн тэжээл эльгээгдэжэ, хамта 2300 тонно сэбэр hүн алмагдаа юм. Ондоогоор хэлэбэл, хуурай hүн тэжээл тугалнуудтаа ехээр эдюулдэг болоhоной ашаар эндэхи «Маяк», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба», «Восход» колхозууд бүхы hааhан hүнэйнгөө 95—98 процентые гүрэндэ худалдадаг болоо.

Халаан соо 0,5 тонно тиимэ хуурай hүн тэжээл буйлуулан гаргаха үшөө шэнэ нэгэ цех Кабанскын тоhоной заводто баригдажа дүүрэхэеэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Петропавловкын, Мухар-Шэбэрэй заводуудай буйлуулан гаргаhан тоhо, сыр шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн. Эдэ заводуудай гаргаhан тоhоной 95,5 процентнь эрхим сортын, сырэйнь 71,5 процент баhал эрхим дээдэ сортын гэжэ сэгнэгдээ юм.

Хэнэйшье мэдэhээр hайн шанартай сагаан эдеэ буйлуулан гаргахын тула ажахынуудhаа ороhон hүнэй шанарые баhал дээшэлүүлхэ гээшэ гол шухала. Тиимэhээ hайн мэргэжэлтэй лаборантнуудые бэлдэхэ, hү сэбэрлэхэ, шүүхэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха тушаа предприятинууднай колхоз, совхозуудта али болохо туhаламжа хүргэнэ. Хэрбээ нёдондо бүхыдөө тушаагдаhан hүнэй 18 процентнь нэгэдэхи сортоор абтаhан hаа, байгша оной хоёр hара соо тэрэнь 50 процентдэ хүрөө.

Теэд, туйлагдаhан зарим тэды үрэ дүнгөөр hанаагаа амарха үндэhэн үгы. hүнэй промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудай ажалда дутуу дунда юумэн олон, үйлэдбэриие бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжошье бии.

Зарим нютагуудта нёдондо сагай уларилай таарамжагүй муу байhан дээрэhээ олохон заводууд сагаан эдеэ гаргаха даабаряа дүүргэжэ шадаагүй hэн. Энэ дутагдалаа усадхаха, байгша ондо hүнэй продуктнуудые шадаал hаа ехээр гаргажа, хүн зоной хэрэглэмжые гүйсэд хангаха талаар горитой оролдолго гаргагдана. Партийно-советскэ болон хүдөө ажахын органуудай энэ талаар зохихо хэмжээ абаhанайнь ашаар, гүрэндэ hү худалдаха кварталай, жэлэйшье түсэб дүүргэхэ, нёдондонойнгоо үриие бусааха арга боломжо бии болонхой.

Арбадахи табан жэлдэ республикын hүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилго табигданхай. 1980 он болотор ажахынуудhаа жэлдээ 150—180 мянган тонно hү худалдан абадаг болохо, мүнөөнэйхиhөө 30,8 процентээр ехэ сэбэр hүнэй продукци, 83,1 процентээр ехэ сыр, хуурай hүн тэжээлые дүрбэ дахин ехээр буйлуулан гаргадаг болохо юм. Саашадаа үйлэдбэридэ алмалта, арьбалалта хэжэ, hүнэй бүхы зүйлнүүдые зүбөөр, гүйсэдөөр хэрэглэдэг болоод, шанарыень hайжаруулжа, сэбэр hүнэй тонно бүхэнhөө шадаал hаа ехэ продукци буйлуулан гаргадаг болохо гээшэ манай гол зорилго.

Жэшээнь, 1980 ондо сэбэр hүнэй тонно бүхэнhөө 1975 онойхитой сасуулбал, 1,3 процентээр ехэ продукци буйлуулан гаргадаг болохо, табан жэл соо үйлэдбэриин бүхы хэмжээ 2.260 мянган түхэригөөр ехэ болгохо байнабди. Илангаяа тоhо, сүсэгыень абаhан hүн, иилэгэдэhэн гэхэ мэтэ дахин буйлуулагдажа, тусгаар белок ехэтэй болгогдохо юм.

Энэ табан жэл соо республикын hүнэй промышленностьда бүхыдөө 7,5 миллион түхэриг капитальна хэрэглэмжэдэ hомологдохо гэхэ гү, али энэнь урдахи табан жэлэйхиhээ 2,5 дахин ехэ болоно. Тэрэнэй ашаар мүнөө хүдэлжэ байhан предприятинуудай арга боломжо, хүсэн бүри hайнаар ашаглагдаха, шэнэ предприятинуудшье баригдаха байна.

Манай нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд Эхэ орондоо сагаан эдеэ бүри ехээр үгэдэг болохо, тэрэнэйнгээ шанарые hайжаруулха, гаргашыень бага болгохын тула бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн хүдэлнэ, саашадаашье улам hайнаар хүдэлхэ байна.

И. ДАМБУЕВ,
республикын hүнэй промышленностиин нэгэдэлэй генеральна директор.

ХОНИШОД
ХАБА СООГО

Хирмаг саhаар хушаатай Сүхэ голой елэгэр мүльhэн дээгүүр тэбхэрхэн «Газигнай» табилуулна. Иихэдээ бидэ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой парторг Борис Николаевич Богдановтай хамта тус колхозой 3-дахи отделениин хонишодто зорижо ябана гээшэбди. Голой хоёр эрьеэрнь шугы харлан харагдана. Сүхэ гол дээгүүр аха дүү совет-монгол арадуудай хани барисаанай хилэ гарадаг Сүхэ голой хойто эрьедэнь Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой газар, харин урда эрьедэнь Монголой Арадай Республикын хада уулануудай нуга сабшалан харагдана. Гоё hайхан байгаалитай газар байна даа. Голой алишье эрьедэнь ой модоор бүрхөөгдэhэн үндэр уула хаданууд, орьёл-торьёл хабсагайнууд шоройлдоно.

— Зунай hайхан сагта ерээ hааш, нютагнай үшөө гоё даа, — гэжэ Борис Николаевич омогорхонгёор хэлэнэ. Сүхэ голой эрьеэр сэсэглэшэнхэй мойhон түрүүшын саhа hануулан сайбалзаха, тэрүү-ү тэрэ хуhан модод тээhээ хүхын дуун зэдэлхэ,— гээд эгсэ хадын ташаланда ёрбойhон хабсагайн оройдохи хуhад тээшэ заана.

— Эгээл тэрэ хабсагайда абиржа гараад, хуhад доро дүрэ зурагаа буулгуулхые бододог хүм,—гэжэ шофёр Саша аха энеэбхилэн хөөрэнэ.

Арбаад метр үндэр хабсагайн оройдо бүлэг хуhад ургана. Гантаhан хабсагайн нүхэ hүбэнүүдhээ ургаhан хуhанууд. Иимэ үзэгдэл хараад байхадаа, ажабайдалай хэды шэнээн хүсэтэйе, тэсэмгэйе үшөө дахин зүрхэндөө айхабтар дүтөөр мэдэрбэб.

Уданшьегүй Сагаан-Шулуутай hуурин хүрэжэ ерэбэбди. Энэмнай тус колхозой гурбадахи отделени гээшэл даа. Эгээл эндэ буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуров түрөө бэлэй. Мүнөө бидэ Сагаан-Шулуутайн түрүү хонишодто зоринхойбди.

Нэн түрүүлэн Ринчин Дугаржапович Очировайда хүрэбэбди. Энэ нүхэрнай 20 гаран жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоhон хүн. Олон жэлдэ түрэхэ хонидые харууhалаа юм. Тиихэдээ муу бэшэ дүнгүүдые туйладаг байгаа. Мүн баhа мүнөөшье тэрэнэй отарада түл абалга ябажа байна. Ринчин Дугаржаповичта Юрий Чимбеев, Александр Очиров гэжэ залуу хүбүүд туhалдаг, сакманщигуудаар Сэсэг Очирова, Надежда Цырендоржиева гэгшэд хүдэлнэ. Энэ эбтэй эетэй коллектив хонин бүриhөө хурьга абахын түлөө оролдожо байна. Тэдэнэр алдарта ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэбди гэжэ бата найданхай. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ бүхы арга боломжо тэдээндэ бии. Кошарань дулаан, үбhэнэйнь хорёо соо зелёнко, hолоомо, үбhэнэй hүринүүд болон бусад тэжээл дүүрэн. Мүнөө үедэ Ринчин Дугаржаповичай 629 эхэ хонидойнь 540 хурьгалаад байна. Тэндэhээ гараад, Сагаан-Шулуутайн эрхим хонишодой нэгэн болохо Бальжи Цыдыпыловэйхин тээшэ гүйлгэлдэбэбди. Машинамнай Хабиргэ хадаhаа шанха хойшоо шэглэн, ута хүндые үгсэhэн харгыгаар жиинана. Сагаан-Шулуутайн урда тээ, Сүхэ голой саада бэедэ байдаг хадые монголнууд Хабирга гэжэ нэрлэдэг. Энэ хадаа айхабтар эгсэ аад, үндэр. Хаража байхада, нээрээшье адар томо амитанай хабhануудые hануулна. Ябаhаар байтарнай, хүндын эгээл эхиндэ, хэдэн тээhээ хадануудаар хүреэлэгдэhэн хонишоной бууса харагдашаба.

— Хүрэхэ га
рэбэлди даа. Энэ
жи Цыдыпыловэй
шэ, — гэжэ Бор
евич хэлэнэ.
Эрхим хонишо
бабди гэжэ хура
дэхээр. Гэрэйнь
хотон хорёо соо
журамтай, ариг с
нэйнь хорёо бол
эдеэлдэг хашаану
рантаhаншье hаа,
дэнхэй.
Түрүү хонишон
орожо, танилсаба
таршаг аад,
шэртэhэн бэетэй
хилhээр угтаба.
тэньшье ариг сэб
лис мүрысөөнэй
хилгаан хуудаhан
дой ажалда хаба
плакадууд, хөөрү
лэбэл, гэрэйнь ду
бурхөөжэрхиhэн
Стол тойроhон
басагад хүхюутэй
дэн, сайлажа hу

мнай Бальжи хон
hалагшанар гээ
ажалша залуушуу
бэл. Гомбожаб
Зина Ранжурова,
томункуева, Люда
ва гэгшэд болоно.
Бальжи Цыдып
урда урдаhаа хара
гаад, яаралгүйгөөр
дэнэбди. Тэрэ өөр
байдал, ажал тух
та Октябриин ойн
дэ абаhан социал
нууд тухайгаа хөө
— Би 1934
hэм. Хүдэри-Сомон
hургуулиин 6 клас
гээб. Тэрэ гэhэн са
шо түрэл колхоздоо
эхилээ бэлэйб.
туршада Приморск
та сэрэгэй алба
Октябриин hайндэр
лай үндэр амжал
угтаха хүсэлтэйб.
ойе угтуулан абаh
лис уялгануудни
нии бүхэнhөө хур
(түсэбни 100 эхэ
95 хурьган), дунд
3,5 килограмм но
шалха, хурьгадаа
амяарлуулха үедөө
рыень дунда зэргэ
лограммда хүргэхэ.
Бальжи Цыдыпы
онhоо КПСС-эй г
рэ В. И. Ленинэй
100 жэлэй ойн
дальтай, социалис
нэй илагша.
— Ү [illegible] зелёнк
центрат [illegible]тэй
ашаар хонидhай
лэнлэнхэй, хурьгая
хонин үсөөн. Мүнө
571 хурьгатай бол
наб, — гэжэ Б
урмашан хөөрэнэ.
Удаань Сергей
рович Бадмаевайда
бди. Энэ хүмнай
hаа зууе абаха г
майнхай. — Автоц
лон соёл гэгээрэлэ
мэрилэгшэд ябадаг
жэ Сергей Мани
асуудал табибаб.
— Яhала ябадаг
хан hургуулиин
концерт харуулаа
юумэн гэхэдэ, С
луутай hууриндам
зин үгы. Нэгэ
Тэндэнь архи, там
hоо бэшэ юумэн
Энэ ажалай халу
колхозой центр
лөөгүйдэнэбди, тии
тулада манай отде
газин нээхэ гээшэ
шухала.
Нүхэр С. М. Б
652 хонидойнь
хурьгалаад байна.
Ранжуровай
колхоз арбадахи
лэй түрүүшын жэ
барилые бараг hайн
hэн. Мүнөө үедэ т
хонишод, малшад
нойнгоо алдарта ой
түрэтэйгөөр угтаха
но.

Д. БАЛЬЖИНИ
Хяагтын аймаг.

ДАЙДЫЕ ХУБИЛГАГШАД

Хүбхэ, бургааhанда даргдажа, намаг налхида эзэлэгдэжэ, үбhэ ногоошье ургахаяа болижо, хубхай дайда гэжэ нэрлүүлэгдэhэн газарые hайжаруулаад, хүбхэгэр хүбхэгэр hүринүүдые жэрылгэжэрхихэдэ досоо хэды hайн байхаб даа. Одоол иимэ эди шэдитэй хүнүүд Хориин аймагай Анаагай совхоздо ажаллана.

Коммунист Павел Иннокентьевич Пластининай хүтэлбэрилдэг эндэхи лугомелиоративна отряд эдэ жэлнүүдтэ Баруун - Үльдэргэ, Дунда-Хүл, Хүсөөтэ гэхэ мэтэ ургаса багатай, хубхай болошоhон газарые үндэhөөрнь hайжаруулжа, үбсүүндэ хүрэмэ ногоо ургуулдаг болонхой.

— Гансахан нёдондо жэлдэ манай отрядай хүсөөр 146 гектарай бургааhан отологдожо, шэнэ газар ашаглалгада оруулагдаа, 147 гектарта олон жэлэй ногоон таригдаа, 376 гектар ургаса багатай сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдаа, гэжэ П. И. Пластинин мэдүүлбэ.

Республикын габьяата механизатор алдартай, 1973, 1975, 1976 онуудта бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарhанай тэмдэгтэ хүртэhэн Павел Иннокентьевич Пластининай отрядта гол түлэб залуушуул ажаллана. Эндэ отрядые даагшын хоёр хүбүүд — Виталий, Иннокентий, Юрий Снетков болон бусад залуушуул трактористаар хүдэлнэ. Эдэнэр техникэеэ hаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадана.

— Энэ жэлэй ургасада хэрэглэхэ 5 мянган тонно наг шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргаха түсэбтэй байбал, мүнөө 5.300 тонно зөөгөөбди, — гэжэ отрядай бригадир мэдүүлбэ. — Энэ хүдэлмэримнай үргэлжэлhөөр.

Шэбхэ тээhэн тэргэтэй элдэб түхэлэй тракторнууд hубарилдан, Жаргалантын сабшалан руу табилуулна. Мүнөө эндэ үдэртөө зуугаад тонно шэбхэ гаргагдана.

Нёдондо эдэнэр Хүсөөтэ гэжэ нютагта хүбхэжэhэн 400 гектар ургаса багатай сабшалан элдүүрилжэ, олон жэлэй ногоо таража hайжаруулhанай ашаар түрүүшын жэлдэнь 5 мянгаад центнер үбhэ хуряажа абаа.

— Энэ газар хахалаад, элдүүрилээд байхадамнай үбгэд, хүгшэд гайхалдаа бэлэй, — гээд механизаторнууд хүхилдэнэ. — Хайран газарые орой hалгааба даа гэлсээ. Хожомоо ногооной бүрьесэ ургахада одоошье ойлгоhон байха.

Энэ отрядай механизаторнууд өөhэдөө олон жэлэй ногоонуудай үрэhэ ургуулжа абадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэр 301 центнер ногооной үрэhэ хуряажа абаhан байха юм. Лугомелиоративна отрядай hайжаруулhан Баруун-Үльдэргын сабшалан дээрэhээ гектарай 25 центнер хүрэтэр үбhэн хуряагдана.

Отрядта бүхыдөө 13 трактор, газар hайжаруулха, үтэгжүүлгэ ашаха, зөөхэ, тарааха, шугы бургааhа сэбэрлэхэ, болдог дэгнүүл отолхо, хубхэнтэhэн сабшалан борнойлхо, хүрьhыень соолохо гэхэ мэтэ машинанууд даалгагданхай. Мүнөө эдэнэр 50 гектар дэгнүүл болдог отолхо даабаряа дүүргэхэеэ байна.

— Республика дотор газар hайжаруулха габшагай хоёр hарын соносхогдоод байхада хүдэлмэреэ улам хурдадханабди, — гэжэ П. И. Пластинин хөөрэбэ. — Механизатор бүхэн үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Павел Иннокентьевич гансахан урдахи хүдэлмэреэ хараад ябадаг бэшэ. Тэрэ олониитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Красно-Партизанска сельсоведэй депутадаар оло дахин hунгагдаhан, мүнөө эндэхи Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор ажалайнгаа хоорондуур хүдэлдэг юм. «Шэнэ газар элдүүрилhэнэй түлөө» медаль тэрэнэй үбсүүндэ ялардаг.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Наг шэбхэ зөөлгэдэ табигдаhан техникэ. 2. Отрядай залуу трактористнууд аха дүү Виталий (зүүн гарhаа), Иннокентий Пластинин; 3. Лугомелиоративна отрядай бригадир П. И. Пластинин (зураг дээрэ дундахинь) трактористнууд П. П. Снетков (зүүн гарhаа), Ю. Снетков гэгшэдтэй габшагай хоёр hарын соносхогдоhон энэ үедэ юу хэхэ тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фотонууд.

МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРЯ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭЭД БАЙХАДА

Селенгинск посёлогой шэнжэ шарай он жэлэй ошохо тума хубилна. Байрын олон дабхар гэрнүүд улам олоор ербын бодоно. Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй барилга түлэг дундаа хэгдэжэ байнхай. Эдэ бүхы объектнүүдые Буряадай барилгын управлениин 8-дахи СМУ-гай хүдэлмэришэд бодхоно. Манай СМУ-гай коллектив 590 хүнhөө бүридэнэ. Бидэнэр 1976 ондо 8 миллион 100 мянган түхэригэй барилга хэhэн байгаа hаа, энэ жэлдэ 8 миллион 300 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритайбди.

Түргэнөөр, эрхим шанартайгаар барилга хэжэ, даабаряа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ манай барилга хабсаралгын управлениин коллектив тон ехэ анхарал табина. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ гээшэ эгээл харюусалгатай, тон шухала асуудалнуудай нэгэн болоно бшуу. Жэшээлхэдэ, табадахи разрядтай хүдэлмэришэнэй ажалые гурбадахи разрядтай мэргэжэлтэнэй хэhэн ажалтай сасуулхаар бэшэл байдаг. Дүршэлтэй, үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэнэй хэhэн ажалай шанарынь hайн, бүтээсэнь ехэ байдаг шуу.

Би арбан табадахи жэлээ барилга дээрэ хүдэлнэб. Мүнөө шулуушанай 5-дахи разрядтай болонхойб. Тиигэхэдэ бетоноор шудхалаа хэхэ, гэрэй шала габиха, сонхын рама, можонуудые hуулгаха дарханай мэргэжэл шудалhан хүм. Эдэ мэргэжэлнүүдые өөрынгөө дурлаар шудалhан байнаб. Барилгын талмай дээрэ элдэб ушар, шалтагаанууд тохёолдодог. Барилгын материал: хирпиисэ, цементын холисо дуталдаха. Тиигэхэдэ модоор дархалха ушар гарадаг. Хэрбээ энэ ажал хэжэ шадахагүй hаа, миин hууха бологдоно бшуу даа. Барилгашад олон мэргэжэл шудалха ёhотой гэжэ би өөрынгөө дүршэл дээрэhээ хэлэхэ байнаб. Тиигэбэл хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ, даабаряа дүүргэжэ шадаха.

Хэдэхэн жэлэй саана би комсомол залуушуулай бригадые даажа абаа бэлэйб. Бригададамнай 23 хүдэлмэришэн тоологдоно. Бултадаа залуушуул. Эдэнэр дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэл шудалха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Бригадымнай үниинэй гэшүүн Василий Павлович Ишков гурбан ондоо мэргэжэлтэй байха юм. Шулуушанай табадахи разрядтай. Халаанай туршада 1.5 кубометр хана бариха даабаряа 2—2,5 кубометртэ хүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ. Бетон шудхалаа хэхэдээ баhал бэрхэ юм.

Өөрынгөө мэргэжэлдэ залуу хүдэлмэришэдые hургаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Залуу барилгашан Виктор Горяшиние бетонщигой мэргэжэлдэ hургаhан юм. Виктор Горяшин мүнөө шулуушанай, бетонщигой 4-дэхи разрядтай болонхой. Халаанайнгаа даабари ходоодоо үлүүлэн дүүргэжэ, бригадынгаа гэшүүдэй магтаалда хүртэдэг.

Минии даадаг бригадын гэшүүд барандаа үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажалладаг. Бултадаа мэргэжэлээ дээшэлүүлэн hурана. Ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абаха гэжэ эрмэлзэнэ. Иимэ урагшаа эрмэлзэhэн hанал бодолтойгоор хүдэлhэн хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэ туйлажа, түргэнөөр, эрхим шанартайгаар барилга хэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Бидэнэр арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд, бүхы бригадаараа хэлсэжэ, подрядна аргаар барилга хэхэ гэжэ шиидээ бэлэйбди.

Энэ үүсхэлыемнай барилга хабсаралгын 8-дахи управлениин хүтэлбэрилэгшэд hайшаан дэмжээ бэлэй. Тиигэжэ подрядна аргаар барилга хэхэ договор баталаа hэмди. Управлениимнай хүтэлбэрилэгшэд бидэнние барилгын материалаар таhалгаряагүй хангаха уялга абаа. Бидэнэр ажалай үедэ минут байнгүйгөөр хүдэлхэ, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэжэ hураха гэhэн зорилго урдаа табяа hэмди. 36 бүлэ айлай орохо хоёр гэр болзорhоонь 15 хоногоор урид дүүргэжэ, эрхим сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй комиссда тушаагаа бэлэйбди. Түргэнөөр, hайн шанартайгаар барилга хэжэ, 5.200 түхэригэй арьбалалта хээ hэмди. Тиигэхэдэ бидэнэр бүхы бригадаараа 800 түхэригэй нэмэлтэ түлэбэри абаа бэлэйбди.

Манай 8-дахи СМУ-гай хүдэлмэришэд подрядна аргаар барилга хэжэ шадахаа байhанаа хэрэг дээрэнь харуулаа. Мүнөө И. В. Иванов, А. Е. Воронин, Е. И. Мирошниченко, А. П. Капустина гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай хүдэлмэришэд подрядна аргаар барилга хэхэ зорилготойгоор договор баталаад, хүдэлжэ эхилбэ. Шэнэ аргаар барилга хэхэдэ үйлэдбэридэшье, хүдэлмэришэдтэшье ашаа үрэ ехэтэй гэжэ hанагдана.

Бидэнэр байгша ондо 36 бүлэ айлай орохо 7 гэр Селенгинск посёлогто бариха даабаритайбди. Энэ даабари дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа ажалдаал зорюулха болонобди. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив энэ жэлдэ 300 мянган түхэригэй барилга хэхэ, 10 мянган хирпиисэ арьбалха, хүн бүридэ hарадаа 1.600 түхэригэй ажал хэхэ гэhэн уялга абанхай. Энэ хараа зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлжэ, Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн hайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн түсэб зохёонхойбди. 8-дахи СМУ-гай барилгашад иимэ дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, хаба шадалаа харуулжа байнабди. Бидэнэр «Эрхим шанарай бригада» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула тэмсэжэ эхилэнхэйбди. Хэжэ байгаа ажалайнгаа шанарые өөhэдөө шалгалсадаг заншалтайбди. Бэе бэедээ туhалалсадаг. залуушуулда зүбшөөл заабари үгэдэг байнабди. «Булта ни
гэн бултанай» т
уряа доро хүдэл

Дүршэлтэй хүд
эбтэй эетэйгээр,
бодолтойгоор ажа
үндэр бүтээсэ тү
хим шанартайгаар
хэжэ шадана. Бари
нөөр, эрхим ша
хэхэ ажалай с
эндэл хадагалаа
шуу. Манай бри
лектив hара бүри
бари үлүүлэн дүү
бадахи табан жэлэ
шын хоёр жэлэ
ноябриин 1-дэ д
сэлэнтэйбди. Ажа
урагшаа эрмэлзэ
бодолтой хүдэлмэ
шье зорилгоёо
байна.

Н. АНУФ
Буряадай бар
управлениин
СМУ-гай бр

ЛЕНИНГРАДАЙ ЗАНШАЛНУУД

Нева мүрэнэй эрьедэхи одо түрэhэн үхибүүн бу- н «Ленинградта түрэгшэ- » гэhэн тусхай медаль аба- . Басагадта — ягаан, хү- үдтэ — сэнхир медаль үг- . Хотын үхибүүд түрэ- үдэрhөө тэрээнэй хам- та доро байдаг, анхара- р хүреэлэгдэдэг юм. Эдэ- ехэ болоходоо, энэ ан- ралыень харюулжа шада- р байха ёhотой.

«Хото бүхэн — өөрын тай» гү, али заншалтай а гэдэгород арадай үни- оньhон үгэ бии. Ленин- баhал өөрын өөрсэ жэнүүд, заншалнуудтай тэдэнэй олониичь үнинэй, садынь мүнөө бии болоод, бтагда-дабтагдаhаар ёhо шал болошодог.

Ленинградай хүн хотынгоо шье захада байбал, Пет- павловска хэрэмэй ехэ уугай нээрхэ абяае шагна- , өөрынгөө часые үдэр бү- шалгадаг.

Үдэрэй тэнтээр буудалга Нева дээрэхи хотын хуу- шай заншалнуудай нэгэн боно. Хоёр зуун жэлэй ур- тэд «адмиралтейскэ часай эр» буугай абяан зэдэлхэ- , үдэрэй хоол бариха болоо гэhэн дохёо тэм- үгэдэг байhан юм. Тэрэ э часай тон хомор hэн адань, флот, верфьнүүд, ын барилга дээгүүрхин тай абяагаар сагла ту- лдаг байгаа.

Иимэ үни талабай зан- 1957 ондо hэргээгдэhэн Ленинградые хамгаал- а хабаадалсаhан 2 гау- буу Петропавловска хэрэм дээрэ тодхогдоо hэн. Сагые тон зүбөөр тодорхойлхо үүргэ дүүргэдэг. Албаяа дүүргэжэ, запаста гараhан ветеран артиллеристнүүд тэдэ буунуудые даадаг юм.

Мүнөө олохон гурим заншалнуудта заhабари оруулагдана. Түрэ хуримайхиhаа үнинэй заншал хэр байха ааб? — гээд hанахаар байха. Тиин гэhээ мүнөө сэсэгүүдээр, хоёр алтан сахаригаар шэмэглэгдэhэн машинанууд хотын алишье зүгhөө революциин, дайнай ба ажалай баатарнуудай хүдөөлүүлэгдэhэн Марсово полидо ерэдэг. Гэрлэжэ байhан хоёр гоёлой хубсаhануудые үмдөөд, Мүнхэ галай дэргэдэ ерэжэ, сэсэгүүдые табидаг гуримтай. Энэнь ямар ушар удхатайб гэхэдэ, эдэнэрэй мүнөөнэйнь зол жаргалай түлөө ами наhаяа үгэгшэдтэ баясхалан хүргэhэнэй тэмдэг болоно.

Сагаагаараа эрьедэг hүни Нева мүрэн дээрэхи хотын онсо hүлдэ тэмдэг болоhоор үнинэй. Эдир залуушуулда зорюулагдаhан эгээн жабхаланта, hайхан hайндэрнүүдэй нэгэн Ленинградта лэ эхилhэниинь тушаан болоhон ушар бэшэ байха. Дунда hургуули дүүргэгшэд июниин hүүлээр болбосоролой аттестат абадаг. hургуули дүүргэhэнэй баяр ёhололой дүүрэмсээр, тэдэнэр Невагай эрьедэ ошожо, сагаагаараа эрьедэг hүниин туяанда түрэл хотоёо hайхашаан харадаг заншалтай.

hургуули дүүргэгшэдэй «Алые паруса» гэhэн hайндэр үнгэргэдэг болохо гэжэ Ленинградай хотын Совет шиидхэhэн байгаа. Александр Грин өөрынгөө «Алые паруса» гэжэ романтическа туужа дотор хүнэй хүсэл бодолой агуу хүсэн тухай бэшэhэн юм. «Алые паруса» тэрэ гэhэнhээ хойшо хүнэй хүсэл бодолые элирхэйлдэг баярай hайндэр болонхой.

Эдиршүүлэй энэ фестивалиин үедэ хотын хүтэлбэрилэгшэд ажабайдалдаа сахин баримталха захяа зүбшэлнүүдые залуу хүнүүдтэ үгэдэг. Нева мүрэн дээгүүр уб улаан далбагын тэмаран дабшалга hайндэрэй ёhололой түлэг үень болоно.

Шэнэ гурим заншалнууд мүндэлнэ. Хүдэлмэришэнэй соло орон дотор ехэ хүндэтэй, ямбатайгаар угтагдадаг. Техническэ мэргэжэл олгохо хотын училищи жэл бүри 40 мянга шахуу залуу хүдэлмэришэдые hургажа гаргадаг юм. Эдэнэр питерскэ пролетариадhаа уг залгамжалhан кадрова хүдэлмэришэдэй онол шадабарии халан абана.

«Хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсалгын ёhолол» шэнэ заншал болонхой. Хотын эгээн hайн ордонгууд соо, «Аврора» гэжэ суута крейсер дээрэ, Ленинградай дурасхаалта газарнуудта ажалай ветеранууд шэнэ хүнүүдые хүдэлмэришэдэй гвардиин зэргэдэ абадаг гуримтай. Нэрыень бэшэhэн зэр зэмсэг, үнэтэ бэлэгүүд, номууд залуу хүдэлмэришэдтэ барюулагдана. «Залуу хүдэлмэришэнэй үдэр» гэhэн шэнэ hайндэр иигэжэ бии болоо. Иимэ hайндэр жэл бүри Октябриин 2-то үнгэргэгдэнэ. Энэл үдэр, 57 жэлэй саана Владимир Ильич Ленин Комсомолой III съезд дээрэ «Залуушуулай союзуудай зорилгонууд» тухай гайхамшагта үгээ хэлэhэн юм. Тэрэнь бүхы залуу үетэнэй баримталан бэелүүлхэ захяа заабари болоо. «Залуу хүдэлмэришэнэй үдэр» транспарантнуудаар шэмэглэгдэнэ. Кино, театрнууд, телевидени өөhэдынгөө программануудые залуу хүдэлмэришэн ангида зорюулдаг.

Гансал залуушуул hайндэрнүүдтэй бэшэ ааб даа. Дайнай, ажалай ветеранууд, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд тэмдэглэдэг өөhэдынь гурим заншалнуудтай.

Алла БЕЛЯКОВА,
(АПН).

В. И. Ленинэй ажабайдалтай холбоотой газарнуудые Ленинград хотын ажалшад нангинаар сахижа байдаг. 1917 оной апрелиин 3-да Ленин Петроград бусажа ерэхэдээ, Финляндска вокзалай дэргэдэхи талмай дээрэ үгэ хэлэhэн юм. Мүнөө эндэ памятник табигданхай. Мүн энэ талмай В. И. Ленинэй нэрээр нэрлэгдэнхэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: **1. Финляндска вокзалай дэргэдэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай. 2. Разливтахи «Шалаш» гэжэ дурасхаалай музейн дэргэдэ.**

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮРШЭ ЯХАД ОРОНДО

УРАН ЗОХЁОЛШЫН НЭРЭМЖЭТЭ СОВХОЗДО

Манай совхоз Яхадай мэдээжэ уран зохёолшо, граждан дайнай баатар тэмсэлшэ, манай нютагай хүбүүн Эрилик Эристинэй нэрэ зүүнэ. Эрилик Эристин гээшэ бүхы наhаяа арад зондоо зорюулhан хүн гээшэ. Граждан дайнай үедэ Эрилик Эристин сагаантанай хорото муухай hомондо дайруулжа, нюдэнэйнгөө хараа алдаhан юм. Манай Яхад орондо совет засагай тогтоходо, тэрэ дайшалхы буугаа уран зохёолшын гуурhаар hэлгээ бэлэй. Эрилик Эристин манай Яхадай литературада анха түрүүшын роман бэшэhэн хүн гэжэ суурхадаг.

«Маракчанай залуушуул» гэhэн романаа тэрэ наhа барахынгаа урда тээхэнэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түрүүшын жэлдэ үбшэн байгаад диктовалаа hэн. «Энэ ном дотор Яхад арадай хаанта засагай хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү баатарлиг тэмсэлые үргэнөөр харуулагдана, граждан дайнда хабаадагша уран зохёолшо Эрилик Эристинэй хоолой залуу огсом хонгёогоор зэдэлнэ», — гэжэ 1970 ондо Москвагай «Наука» гэhэн хэблэлээр гараhан Е. С. Новгородовагай «Яхад совет литературын түүхын очерк» гэhэн ном соо хэлэгдэнэ. Эрилик Эристиниие Н. Островскиин үхэлгүй мүнхэ габьяае нэрэтэй солотойгоор дабтаhан хүн гэжэ яаха аргагүй зүбөөр нэрлэдэг.

Сөмен Степанович Яковлев—Эрилик Эристин 1892 оной январиин 24-дэ манай республикын Чурапчагай районой Чакыр нютагта түрэhэн байна. Тиихэ үедэ эндэмнай hургуулишье, ном бэшэг мэдэхэ хүншье гэжэ байгаагүй. Эрилик Эристин эдир залуудаа ном hударта дуратай байжа, уншажа, бэшэжэ шадаха болоо hэн. Хаанта засагта харшалуулжа, холын хойто манай зүг руу сүлжэгдэhэн hайн hанаатай, оюун бэлигтэй хүнүүд тэрэниие ном бэшэгтэ hургаа бэлэй. Эдир залуудаа тэрэ совет засагай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, партизан отрядуудые эмхидхэгшэдэй нэгэн болоhон байна. Сагаантан Эрилик Эристинэй түрэhэн эхые, ахыень, түрэлэйнь хэдэн хүнүүдые зэрлиг муухайгаар, зобоожо алаа hэн. Большевик Эрилик Эристин зэрлиг муухай сагаантаниие даралсаhан хүн гээшэ. Тиин 1921 ондо РКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидадаар, 1924 ондо партиин гэшүүнээр абтаhан намтартай.

Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Яхад уластаа социалис байдал тогтоохо хэрэгтэ Эрилик Эристин эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан юм. Тиихэ үедэ тэрэ чекист ябаа, ревкомой гэшүүнээр хүдэлмэрилөө, аймагай арадай гэгээрэлэй таhагые даагаа, райсоведэй түрүүлэгшэ, типографиин директор, нютагайнгаа газетын редактор байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэ уран зохёол байгуулха хэрэг эхилжэ, наhанайнгаа бүхы саалшанхи сагые энэ дуратай ажал хүдэлмэридөө зорюулhан байна.

Эрилик Эристинэй түрүүшын рассказууд 1928 ондо хэблэгдээ hэн. Тэрэнэйнгээ hүүлээр бүри ехэ зоригжолтойгоор зохёолоо бэшэжэ, үргэлжэлөө. 1933 ондо Казахстанаар ябажа ерэhэнэйнгээ hүүлээр «Хубисхалай дүлэн соо ургаhан хүбүүд» гэhэн туужа, хойто жэлынь—1937 ондо Буряадай Республикын Ага нютагаар ябаhанайнгаа hүүлээр «Хүлгөөн» гэhэн туужа бэшэhэн байна. Тэрэнэй hүүлээр «Гэрээд үгэеэ гэршэлhэн хүн» гэhэн туужа дээрэ хоёр жэл соо хүдэлмэрилhэн юм. hүүлшынгээ томо зохёол—«Маракчанай залуушуул» гэhэн романаа тэрэ харахагүй болоhон хойноо дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түрүүшын жэлдэ бэшээ hэн. Тэрэ романиинь 1942 ондо хэблэгдэhэн, ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа, 1948 ондо гараhан байна. Жараад гаран ондо тус роман Монголдо хэблэгдээ hэн. Эрилик Эристин гээшэ түрэл арадайнгаа аман зохёолые жэнхэни hайнаар мэдэдэг, үльгэршэн байhан юм гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тэрэ «Нюрган баатар» гэhэн Яхадай асари ехэ үльгэрые сээжээр мэдэдэг, дуулажа байжа уран hайханаар гүйсэдхэдэг байhан юм. «Маракчанай залуушуул» гэhэн романайнь түлөө уран зохёолшо С. С. Яковлевта—Эрилик Эристиндэ манай Яхадай республикада анха түрүүлэн Яхадай комсомолой нэрэмжэтэ шан олгогдоо hэн.

1969 ондо Эрилик Эристинэй нэрэмжэтэ совхозой колхоз байха үедэ Яхадай уран зохёолшод манай нютагые шефтээ абахамнай гэhэн дурадхал оруулаа hэн. Манай колхозой правлени болон хүдөө ажахын артелиин гэшүүд иимэ hайшаалта үүсхэл тон дуратайгаар хүлеэн абаа бэлэй. Тингэжэ колхозоймнай ажалшад республикынгаа уран зохёолшодтой ехэ эбтэй hайхан хани ёhоной холбоо барисаатай болоhон юм. Колхознай республика соогоо түрүү ажахы гэжэ тоологдодог.

Яхадай уран зохёолшодой холбооной гэшүүд болон манай совхозой ажалшад шефскэ хүдэлмэри түсэбэй ёhоор ябуулдаг. Уран зохёолшод манай нютагта ходо ерэжэ, уулзалга хэдэг, манай орон дотор, республика соомнай болоhон шухала үйлэ хэрэгүүд тухай лекци уншадаг, уран зохёолшодой съездүүд тухай литература болон искусствын асуудалаар ажалшан арад зониие ухаан бодолой болон үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Хүдөө нютагай байдал тухай бэшэдэг уран зохёолшод манай нишэ ерэжэ, зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэдэг. Хэблэгдэhэн шэнэ номуудаар уншагшадай конференци, уран hайханай зарим зохёолнуудта зорюулагдаhан үдэшэнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэмнай Яхадай уран зохёолшодой холбоон саг үргэлжэ туhа хүргэжэ байдаг. Манай совхоздо уран зохёолой выставкэ эмхидхэгдэдэг, уран зохёолшодой ойн баярта зорюулагдаhан фотомонтажнууд гаргагдадаг.

Республикымнай уран зохёолшод хүдөө нютагай байдалые шудалха, зураглахын тулада нилээд удаанаар манай совхоздо ерэжэ хүдэлмэрилдэг юм. Иимэ hайн hайхан хэрэгэй дүн болгожо, 1970 ондо бүлэг уран зохёолшод «Хотугу сулус» журналда манай нютагай түрүүшүүл тухай статья, очерк, уран шүлэг болон баримтата туужануудые олоор толилоо hэн. Нэгэ журнал сүм манай нютагта зорюулагдаhан юм. Харин 1976 ондо Яхадай номой хэблэлээр «Түрүү совхозой эрхим хүнүүд» гэhэн ном хэблэгдээ бэлэй. Тэрэ ном дотор манай совхозой ажабайдал тухай, түрүү хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд тухай арба найман уран зохёолшодой шүлэг, очерк, репортаж, публицистическэ статьянууд оруулагдаа hэн.

Манай нютагай түрүүшүүл тухай бэшэхэ юумэн яhала бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, совхозой hаалишан Прасковья Осиповна Дмитриева КПСС-эй XXII съездын, залуу hаалишан Ирина Софронова ВЛКСМ-эй XVI съездын, совхозоймнай директорээр удаан жэлдэ ажаллаhан. Ленинэй болон Ажалай Улаан Тугай орденуудта хүртэhэн Роман Афанасьевич Филиппов колхознигуудай Бүхэсоюзна III съездын делегадууд байhан байна. Манай нютагай спортсмен, Киевтэ сэрэгэй алба хэжэ байhан Павел Пинигин 1976 ондо Монреальда болоhон XXI олимпиин наадаанай чемпион болоhон солотой. Ойн баярай нэрэмжэтэ hү hаалиин залуушуулай фермын hаалишан Агафья Тарановна Кузьмина Яхадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй Яхадай обкомой гэшүүн юм. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ hаамхай үнеэн бүхэнhөө 4260 килограмм hү hаагаа. Тэрэнэй дүрэ зураг, ажал хүдэлмэри тухайнь статья 1975 ондо «Агитатор» гэhэн журналда тунхаглагдаhан байна.

Манай совхоздо уран зохёолшодой hайн hайхан үүсхэлээр баян библиотекэ байгуулагданхай. Энэ библиотекын жасада уран зохёолшод өөhэдынгөө номуудые зорюулга бэшэгтэйгээр, гар табилгатайгаар үгэhэн байна.

Теэд бидэшье баhа республикынгаа уран зохёолшодто шадал зэргээрээ туhа хүргэдэгбди. 1972 ондо бидэнэр Чакыр нютагай үзэсхэлэн hайхан газарта, Татта голой эрьедэ уран зохёолшодой творческо хоёр дабхар Байшан баряа hэмди. Хүдөө нютагта байжа ажаллаха дуратай уран зохёолшодто тааramжатай эрхэ байдал байгуулhан байнабди.

Манай совхоз хүдөө нютагай мүнөөдэрэй байдалые харуулhан эрхим зохёолые тэмдэглэхын тула 500 түхэригэй Эрилик Эристинэй нэрэмжэтэ шан байгуулаа hэн. Жэл соо номой хэблэлээр гараhан, журнал болон областной газетэнүүдтэ тунхаглагдаhан hайн hайн зохёолнуудые тэмдэглэжэ, уран зохёолшо Эрилик Эристинэй түрэhэн үдэртэ—жэл бүри январиин 24-дэ тус шан барюулагдадаг.

Чакыр гэдэг Эрилик Эристинэй түрэhэн нютагта, тэрэнэй hүүлэй жэлнүүдтэ ажаhууhан, зохёолоо бэшэhэн гэртэ 1976 оной январь hарада олониитын эдэбхи үүсхэлээр уран зохёолшын нэрэмжэтэ литературна музей байгуулагдаа hэн. Тэрэ музей дотор Эрилик Эристинэй хубиин эд хэрэгсэл, бэшэhэн номуудынь, гар бэшэгүүдынь, газетэ болон журналнууд, өөртэнь хабаатай саарhа гуурhан хадагалагдажа байдаг. Бидэ совхозойнгоо профсоюзай нэрэhээ манай үргэн уужам совет оронoй уран зохёолшодто хандажа, Эрилик Эристинэй нэрэмжэтэ музейн библиотекэдэ номуудаа зорюулга бэшэгтэйгээр, гар табилгатайгаар эльгээгыт гэжэ гүйгаа hэмди. Энэ манай хандалгада харюу болгон, табан зуу гаран совет уран зохёолшод 112 хото болон тосхонуудhаа өөhэдынгөө номуудые бэлэг болгон эльгээгээ.

Манай республикын уран зохёолшод болон манай нютагай ажалшадай хоорондохи хани холбоон жэл бүри бата бэхи боложо, али али талын ажал хүдэлмэридэ аша туhатай байна гэжэ онсо тэмдэглэхэ дуран хүрэгдэнэ.

Саашадаа энэ холбоо барисаан бүри үргэдэжэ, гансахан түрэл Яхадайнгаа литературын түлөөлэгшэдтэй бэшэ, мүн үргэн уужам Совет оронойнгоо уран зохёолшодтой hайн hайхан харилсаа холбоотой болохын түлөө бидэ ажаллаха байhамнай дамжаггүй.

Г. ЕФИМОВ,
Яхадай АССР-эй Эрилик Эристинэй нэрэмжэтэ совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

Хүн ба байгаали

БАЙГАЛАЙ УҺАН БУЗАРЛАГДАХАГҮЙ

лэнгын целлюлозо-кар- комбинадай коллектив шанартай продукци гаргажа, оронойнгоо мышленна предприяти- та саг болзортонь эль- гэhэн хүсэл эрмэлзэл- ээр ажаллана.

Байгша ондо комбинадай лмэришэд 108 мянган картон гаргаха дааба- й. Энэ даабаряа дүүргэ- , үлүүлэн дүүргэхын ту- бүхы хүдэлмэришэд ху- оруулалсаха болоно даа. Тиимэhээл оньhон эрэлгэнүүдээ гурбан ха- й туршада ашаглана.

— Промышленностьда хэ- глэгдэhэн уhа сэбэрлэдэг хүдэлмэришэд ажал- харюусалга ехэтэйгээр дадаг. Эдэнэй гэмээр бинадай хүдэлмэришэдэй байха ушар нэгэтэ- гараагүй. 1976 ондо эрhэн мүрысөөндэ ила- комбинадайнгаа дирек- , партийна болон проф- организацинуудай уулгын Улаан туг абаа , — гэжэ комбинадай ийна организациин сек- Г. Ф. Елизов хэлэнэ.

лэнгын целлюлозо- нно комбинадта хэрэг- hан уhа тон лэ hай- сэбэрлэжэ, Байгал да- а оруулхын тула тус хүдэлмэришэд ехэ ябуулга хэдэг бай- . Эндэ уhа сэбэр- орёо нарин, гайхам- түхеэрэлгэнүүд тод- hон. Оронноймнай бэшэ приятинуудта иимэ тү- элгэнүүд үгы шахуу. тустаа 30—35 мянган метр уhа багтаадаг 30 бии. Түрүүшын худаг оруулагдаhан уhан хи- жэ бодосуудаар сэбэр- , удаадахи худа- та оруулагдажа, сэбэр аар, белогуудаар ша- улагдадаг байха юм. коллектив сүүдхэдээ зэргээр 40—45 мян- убометр уhа сэбэрлэ-

— 1976 оной октябрь hа- Англиин бүлэг мэргэ- д манай комбинадта , ажал хүдэлмэритэй- танилсажа, уhа сэ- дэг түхеэрэлгэнүүды- hонирхон хараа бэ- Сэлэнгэ руу урадхуу- оруулагдажа байгаа ужа үзөө hэм. Тиигэхэдэ Лондон хотын ажалшадай хэрэглэдэг уhанhаа hураггүй сэбэр юм байна гээд тэмдэглээ, бидэнэй ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнээ бэлэй, — гэжэ уhа сэбэрлэдэг цехэй начальник инженер Н. Ф. Криштоп хөөрэнэ.

Николай Федорович Криштоп уhа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые сүм тодхолсоhон юм. Мүнөө 200-аад хүнhөө бүридэhэн коллективые хүтэлбэрилнэ. Эдэнэй олонхинь инженер-технолог мэргэжэлтэй зон. Уhан хэр зэргээр сэбэрлэгдэнэб? Али зэргын холисотой уhан комбинадhаа ерэнэб? Эдэ бүгэдэ тон наринаар шалгагдажа байдаг шуу. Николай Федорович ажал хүдэлмэри, хамта хүдэлдэг нүхэд тухайгаа олон юумэ hонирхолтойгоор хөөрэнэ. Тэрээнтэй хамта уhа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүдыень харабабди.

— Комбинадта хэрэглэгдэhэн уhа харая. Тиигэхэдээ хэдэн олон юумэ эли тодо болоодхихо, — гэжэ Н. Ф. Криштоп хэлэн, яаралтайгаар гэшхэлнэ. Газар доогуур татагдаhан соргоор хүрин хара үнгэтэй уhан түрүүшын худаг соо хаягдажа байна. Стакан соо хээд үзэхэдэ ханадань хүрин хара будаг үлэхэ юм. Иимэ муухай уhа сэбэрлэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа.

Уhа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри орёо нарин приборнуудаар шалгажа байдаг. Эдэ бүхы приборнууд болон автомадуудые залан хүтэлбэрилхэ түбэй пультын таhагта оробобди. Эндэ hаруул. Сонхонууд дээрэнь сэсэгүүд hуулгагданхай. Ханануудтань элдэб олон приборнуудтай шкафууд тодхогдонхой. Улаа ягаахан галнууд носоно.

Залуухан басаган приборнуудые ехэл наринаар шалган харана. Тусгаар дэбтэр соо юушьеб даа тэмдэглэн бэшэнэ. Энэмнай халаанай оператор Ольга Губенина мүн байшаба. Ажалаа тон hайнаар мэдэдэг. Эдэ приборнуудые хараад али зэргын уhан комбинадhаа асаргданаб, уhан ямар шанартайгаар сэбэрлэгдэнэб гэжэ эдэ приборнууд сүм харуулдаг.

Наринхан хара стрелкэ шэшэрhээр 1700 гэhэн тоо дээрэ зогсобо. Энэ тоо юу харуулна гээшэ хаб?

— Часай туршада комбинадhаа 1700 кубометр уhан ерэжэ байна гээшэ. Энэ уhые сүм сэбэрлээд лэ Сэлэнгэдэ оруулха ёhотойбди,—гэжэ О. Губенина хөөрэнэ. Ольга техникум дүүргэhэн, тусгаар мэргэжэлтэй хүн. Эдэ приборнуудые хараhаар лэ уhа сэбэрлэхэ хүдэлмэри али зэргын шанартайгаар хэгдэнэб гэжэ ойлгоодхидог. Зарим нэгэ түхеэрэлгэнүүдэй муугаар хүдэлжэ эхилээ hаань, хүдэлмэришэдтэ телефоноор хонходожо, зүбшэл заабари хэлэдэг. Ольга Губенина ажалдаа, олониитын хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Цехэй комсомолой эхин организациин секретарь юм. Тэрэ организаци 80 хүнhөө бүридэнэ. Бултадаа залуу мэргэжэлтэд.

Уhа сэбэрлэдэг гушадахи худагта дүтэлбэбди. Сэнхир үнгэтэй уhан бурьялан байна. Нэгэдэхи худаг соо хаягдажа байhан уhа энэ hүүлшын худаг соохи уhатай сасуулаад үзэхэдэ одоол гайхахаар. Угаад үзэбэбди. Ямаршье холисын үнэр үгы. Сэлэнгын гү, али Үдын, хадын горхоной уhа уухада иимэл амтатай байдаг шуу. Часай туршада 1700—1804 кубометр уhан Сэлэнгэ мүрэндэ оруулагдана.

Инженер Н. Ф. Кришттопой хүтэлбэрилдэг цехэй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд иимэ оролдосотой бэрхээр хүдэлнэ. Инженернүүд В. И. Мешков, Л. Е. Назаров, инженер-лаборант С. И. Бабчук гэгшэд мүрысөөндэ оролсоод, муу бэшэ үрэ дүн туйлана.

— Ойрын жэлнүүдтэ Байгал далайда уhа хаяхаяа огто болихомнай. Мүнөө уhа сэбэрлэхэ нэмэлтэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна. 1980 онhоо манай сэбэрлэhэн уhые комбинат гэдэргэнь хэрэглэдэг болохо юм. Тиигэхэдэ бидэ Байгал далайда граммшье уhа оруулхагүйбди, — гэжэ Н. Ф. Кришттоп хэлэнэ. Байгал далайн уhан бузарлагдахагүй, тунгалаг сэбэр зандаа, хэтэ ходоодоо сэбэршье байха.

Үнгэрhэн жэлэй намар омолиин hүрэгүүд хэзээ хэзээнэйхиhээ олоор Сэлэнгэ мүрэн үгсэжэ, түрhэ хаяhан юм. Сэлэнгын, Байгалай уhанай сэбэр байhаниие энэ баримта сэхэ гэршэлнэ бшуу, — гэжэ Кабанскын аймагай хүн зон хөөрэлдэнэ. Сэлэнгын ЦКК-гай уhа сэбэрлэдэг цехэй хүдэлмэришэдэй хубита эндэ ехэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ЖЭШЭЭТЭ ҺААЛИШАД

— Саhа ехэтэй, хүйтэн уларилтай хүндэхэн лэ үбэлжэлгэ болобо даа. hүүлэй арба гаран жэл соо манай нютагта иимэ ехэ саhан ороогүй, иимэ хүйтэн болоогүй. Иимэ бэрхэшээлтэй сагай ерээд байхада, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаха хэрэгтэй болоо hэн, — гэжэ «Мир» колхозой хоёрдохи отделениин эрхим hаалишан Марта Данзановна Гармаева хөөрэнэ.

Нүхэр Гармаева үни удаан саг соо hаалишанаар хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болонхой. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада ажалай ехэ амжалта туйлана. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриhөө 2.817 килограмм hү hаажа, абаhан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Тиигэжэ аймагай чемпионой нэрэ солодо хүртэhэн юм. Энэ нүхэр байгша оной эхеэр Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаhан байна.

Марта Данзановнагай хүдэлдэг hаалиин комплексын коллектив энэ жэлэй бэрхэшээлтэй үбэлжэлгые hайн дүнгүүдтэйгээр дабажа байна. Эндэ хамтадаа 400 үнеэн харууhалагдана. hү hаалинь урданайхиhаа бишыхашье доошолоогүй. Харин зарим hаалишад ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадаа. Жэшээнь, январь—февраль hарануудта эндэхи hаалишад хамтадаа 1.120 центнер hү абаха даабаритай hаа, тэрэнээ 1.122 центнертэ хүргэhэн байна.

Дүршэл ехэтэй hаалишан, КПСС-эй гэшүүн М. Д. Гармаева урданайхиhаа бүри hайн дүн туйлаба. Энэ нүхэр байгша ондо үнеэн бүриhөө 3.000 килограмм hү абаха социалис уялгатай юм. Үнгэрэгшэ январь—февраль hаранууд туршада үнеэн бүриhөө 408 килограмм hү hаажа, ажахы доторoо дахин эрхимлэбэ. Тиихэдэ Екатерина Мухолзоева, Дулма-Сурун Бадмаева, Анна Колодина гэгшэд hү hааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ.

«Мир» колхозой хоёрдохи отделениин hаалиин фермын коллектив Агуу Октябриин алдарта 60 жэлэй ойдо зорюулжа абаhан уялгаяа урагшатайгаар дүүргэхын тула бүхы шадалаараа оролдон хүдэлнэ.

Д. Д. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР.

ТЮМЕНИИН ТЕПЛИЦЭНҮҮД

Областиин овощ ехээр таридаг ажахынуудта промышленна предприятинуудай коммунистнууд туhалха гэhэн үүсхэл гаргаба. Партиин горкомой дэргэдэ тусхай штаб эмхидхэгдэжэ, теплицэнүүдые шэнэдхэн заhабарилха хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг болоо. Мүнөө «Мальковский», «Переваловский» совхозуудта теплицэнүүдые үргэдхэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана. Дурсагдаhан ажахынуудай теплицын талмай 20 мянган дүрбэлжэн метрээр үргэдхэгдэхэ байна.

Калининай нэрэмжэтэ совхоздо область доторoо эгээл томо теплицын городогой барилга эхилэнхэй. Тэрэнь плёнкоор хушагдаhан байха юм. Шэнэ теплицэнь 25 мянгаhаа үлүү дүрбэлжэн метр талмайтай байхаар түсэблэгдэнэ. Тингэжэ энэ совхозой овощ тариха талмай хоёр дахин ехэ болгогдохонь. Шэнэ теплицэдэ капустын, помидорой, үгэрсын рассада ургуулагдаха байна. Овощой фабрикын барилга дээрэ үдэр бүри городой 200 гаран хүн хүдэлнэ.

УКРАИНА.

ИНСТРУМЕНТЫН ОРОНДО УҺАН

Хэмhээ үлүү металл гаргашалангүйгөөр детальнуудые бэлдэхэ отолдог инструментгүй станок тушаа хүдэлмэришэд үнинэй бодомжолдог hэн. Украинын Наукануудай академиин Донецкэ физико-техническэ институдай мэргэжэлтэд тиимэ механизм бии болгобо.

Карандашай зэргэ бүдүүхэн булад хүнэй хараhаар байтар орёо деталь — двигателей шлицын вал болошоно. Тэрэниие оройдоол 2 минута соо бүтээгээ. Токарна станок дээрэ тэрэниие хэхын тула 4—5 час хэрэгтэй болодог байгаа.

Ехэ давлени доро уhаар булад болбосоруулха технологи тус институдта зохёогдоhон байгаа. Шэнэ станок хэхэдээ тэрэ технологи баримталhан байха юм. Энэ арга хэрэглэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ айхабтар ехээр дээшэлээ, мүн бүтээгдэhэн детальнуудынь тон hайнууд байна. Тиихэдэ хэдэн мянгаад атмосфер давлени доро булад болбосоруулхада, бүри хатуу болодог байха юм.

Институдай туршалгын заводто бүтээгдэhэн түхеэрэлгэнүүдтэй шэнэ технологи промышленна үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхээр дамжуулагдаба.

КАЗАХСТАН.

ОДО МҮШЭДТЭ УЛАМ ДҮТЭ

Хойто Тянь-Шаниин үндэр хаданууд дээрэ барилгын талмай бии болобо. Казахай ССР-эй Наукануудай академиин астрофизическэ институдай обсерватори эндэ бодхоогдохо юм. Совет астрономуудай шэнжэлгын шэнэ пункт далайн нюруунhаа 2.670 метр үндэр Ассы-Тургенскэ хадын оройдо бодхоогдохонь. Энэнь Алма-Ата шадархи мүнөөнэй обсерваториин байдагhаа 1 километрhээ үлүү дээрэ болоно. Тэндэхи сэбэр агаар, хуурай уларил хадаа холын одо мүшэдые, галактигуудые, планетануудые шэнжэлхэдэ эгээл hайн байха ёhотой гээд эрдэмтэд багсаамжална.

Энэ обсерваторидо хэрэглэгдэхэ 1,5 ба 2,6 метр диаметр гэрэлнүүдтэй телескопууд бэлдэгдэжэ байна.

АЗЕРБАЙДЖАН.

ОРШОН ТОЙРОНХИ СЭБЭР БОЛОХО

Баку хотын КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ нефть болбосоруулдаг заводой котельнэнүүдэй трубанууд дээрэхи утаа үгы болгодог түхеэрэлгэнүүд харагдахаяа болибо. Городой мантан томо теплоэлектроцентральhаа абтадаг уураалаар энэ завод «хангагдадаг» болоо. Азербайджанай эгээл үнинэй предприятинуудай нэгэн болохо энэ заводой цехүүдтэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилhэн шэнэ технологи оршон тойронхиие сэбэр байлгаха арга олгоно.

Мүнөө республикын нефть болбосоруулагшад предприятинуудайнгаа котельнэнүүдтэ мазут хэрэглэхээ болижо, газаар түлишэ хэдэг болоно, «утаагүй аргаар» продукци үйлэдбэрилхэ технологи нэбтэрүүлнэ. Арбадахи табан жэлэй туршада оршон тойронхиие хамгаалха хэрэгтэ 60 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаха юм гээд Азербайджанай ССР-эй нефть болбосоруулгын ба нефтехимическэ промышленностиин министерствэhээ мэдээсэнэ.

ЛИТВА.

ҮҮЛТЭРТЭ ШУБУУДАЙ ФАБРИКА

Үүлтэртэ шубуудай дальбараануудые томо болгохо 2 автомат - цех «Таурай» совхоздо ашаглалгада оруулагдаба. Шэнэ цехүүдтэ оньhон түхеэрэлгэнүүдэй хүсөөр шубуудай тэжээл тараагдана, агаарынь сэбэрлэгдэнэ. 15 мянган дальбараа оройдоол 5 хүн — оператор харууhалха юм.

«Таурай»—Прибалтикадахи хүдөө ажахын тон томо предприятинуудай нэгэн болоно. Россиин Федерациин, Белоруссиин олон областьнуудай, Литвагай ажахынуудта энэ совхозhоо үүлтэртэ тахяа худалдагдана.

(ТАСС).

Соёл культурын hонин

Концерт

СОЁЛШОД АЙЛШАЛНА

[illegible]

В. ЦЫРЕНОВА.

Зүжэг

АРАДАЙ ТЕАТР

[illegible]

В. УРБАНЕЕВА,

Хурамхаанай аймаг.

hурагшадай амаралта

БАГАШУУЛДА ЗОРЮУЛАГДАНА

[illegible]

Манай корр.

Гастроль

ХАРАГШАДЫЕ БАЯСУУЛБА

[illegible]

В. ПАВЛОВ.

Театр

В. ШУКШИНАЙ ЗОХЁОЛ БУРЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

[illegible]

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Бокс

РИНГ ЭРХИМУУДЫЕ ЭЛИРУУЛБ

[illegible]

Б.М. ЖИГЖИ

[illegible]

Н. НАУТ

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ын» ТИРАЖ

[illegible] (ТАСС).

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

[illegible] (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

[illegible]

САГАЙ УЛАРИЛ

[illegible]

СЭНХИР ЭК

[illegible]

Хилын саанаhаа

телефон телеграф радио

НЬЮ-ЙОРК

СССР-эй ҮҮСХЭЛЭЭР

ТАСС

[illegible]

ЖЕНЕВА

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАЛГЫН КОМИТЕДТЭ

ТАСС

[illegible]

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУШААЛЬАА БУУБА

ТАСС

[illegible]

НЬЮ-ЙОРК

ХОЁР ГҮРЭНЭЙ АША ТУhАДА

ТАСС

[illegible]

СТОКГОЛЬМ

А. И. БРЕЖНЕВЭЙ НОМ ШВЕЦИДЭ ХЭВЛЭГДЭВЭ

ТАСС

[illegible]

ЛОНДОН

Шэнэ бюджет, хүүшэн хараа шэглэл

ТАСС

[illegible]

УЛААН-БААТАР

ХУРДАН ДАВШАЛТЫН ЖЭЛ

ТАСС

[illegible]

БОНН

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ БҮТЭЭЛ ГЭДЭ ЕХЭ МҮНГЭ hОМОЛНО

ТАСС

[illegible]

БРАЗЗАВИЛЬ

Сэрэгэй трибуналай шиидхэбэри

ТАСС

[illegible]